

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/128/2021
Identifikačné číslo spisu: 8115225184
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:8115225184.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne A. V., bývajúcej v I., X. M. XXXX/X, zastúpenej splnomocneným zástupcom Igorom Džuganom, bývajúcim v Kochanovciach 156, proti žalovanému ENCHANTÉ BUSINESS COMPANY s. r. o., so sídlom v Prešove, Škultétyho 17, IČO: 46 203 303, zastúpenému JUDr. Petrom Gdovinom, advokátom, so sídlom v Humennom, Kalininova 675, o zaplatenie 400 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 17C/401/2015, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 22. októbra 2020, sp. zn. 21Co/18/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 17C/401/2015-206 z 24. apríla 2019 zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala určenia neplatnosti zmluvy o podnájme nebytových priestorov z 15. októbra 2012, uzavretej medzi nájomcom ENCHANTÉ BUSINESS COMPANY s. r. o., Škultétyho 17, Prešov, IČO: 46 203 303 s podnájomcom A. V., ohľadom užívania časti nebytových priestorov o výmere 35m², pozostávajúcich z jednej bunky zloženej z dvoch miestností č. XX s príslušenstvom na 4. nadzemnou podlaží v nehnuteľnosti súpisné č. XXXX/XX na pozemkoch parcelných č. CKN 3476, 3477, k. ú. I., zapísané na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) č. XXXX nachádzajúcich sa v I., na ulici Č. Q., ako aj uloženia povinnosti zaplatiť žalobkyni sumu 400 eur s 5,75 % ročným úrokom z omeškania z istiny 400 eur od 17. októbra 2012 do zaplatenia. Žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

2. V odôvodnení poukázal na obsah žalobného návrhu, v ktorom žalobkyňa tvrdila, že nájomnú zmluvu o podnájme bytu č. XX nachádzajúceho sa v bytovom dome na ulici Č. Q. č. XXXX/XX, v I., uzatvorila 5. októbra 2012 na dobu dvanástich mesiacov. Uvedený byt žalobkyni nebol fyzicky odovzdaný, preto 17. októbra 2012 písomne upovedomila žalovaného o odstúpení od nájomnej zmluvy z dôvodu nedodržania podmienok nájomnej zmluvy, a zároveň žiadala o vrátenie zloženej kaucie vo výške 400 eur. Žalovaný 5. novembra 2012 zamietol vrátenie kaucie. Žalobkyňa 15. februára 2013 podala prostredníctvom okresnej prokuratúry trestné oznámenie na žalovaného z podozrenia spáchania podvodu

ktorá vec bola 26. apríla 2013, odmietnutá. Na základe podanej sťažnosti, okresná prokuratúra 12. marca 2013 sťažnosť žalobkyne zamietla, preto žalobkyňa podala 24. apríla 2014 podnet na preskúmanie postupu okresnej prokuratúry. Krajská prokuratúra 24. júna 2014 odložila vec ako neodôvodnenú. Následne 18. mája 2015 žalobkyňa podala na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky podnet na preskúmanie zákonnosti postupu krajskej prokuratúry, ktorá 30. júla 2015 vec odložila.

3. Súd prvej inštancie po zrekapitulovaní zisteného skutkového stavu, vykonaných dôkazov, ktoré špecifikoval, následne citoval ustanovenia § 1 písm. a), § 3 ods. 1 až 4 zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov, v znení účinnom k 15.10.2012 (ďalej len „zákon č. 116/1990 Zb.“), ďalej ustanovenia § 37 ods. 1, § 39, § 100 ods. 1, § 101, § 107 ods. 1 až 3, § 112, § 457, § 451 ods. 1 a 2, § 454, § 456, § 458 ods. 1 až 3, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 až 3, ods. 5 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), § 33 Trestného poriadku (zákona č. 301/2005 Z. z.), § 46 ods. 1 a 3 Trestného poriadku, § 85 ods. 1 a 2 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (Stavebný zákon), § 193 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, účinného od 1. júla 2016 v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a vecne ustálil, že na základe pokynu odvolacieho súdu v zrušujúcom uznesení č. k. 21Co/13/2017-167 z 25. januára 2018, skúmal platnosť zmluvy o podnájme nebytových priestorov, ktorá mala byť podľa tvrdení žalobkyne, uzatvorená 5. októbra 2012 a podľa vyjadrení žalovaného, o čom svedčí súdu aj predložená zmluva 15. októbra 2012. Konštatoval, že zmluva je vyhotovená ako formulárová, do ktorej sa vpisujú iba osobné údaje podnájomcu, označenie prenajímaných priestorov, výška podnájmného, výška kaucie a dátum uzatvorenia zmluvy. Žalovaný uzatváral zmluvu ako právnická osoba za účelom podnikania a žalobkyňa bola označená ako fyzická osoba, pričom nebolo ani len tvrdené, aby pri kontraktácii so žalovaným vystupovala v postavení podnikateľa. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie považoval zmluvu za spotrebiteľskú v zmysle ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. V zmluve je uvedený predmet nájmu - časť nebytových priestorov o výmere 35 m² pozostávajúci z jednej bunky zloženej z dvoch miestností č. XX s príslušenstvom (sociálne zariadenie, vstupná chodba) na 4. nadzemnom podlaží v nehnuteľnosti súpisné č. XXXX na pozemkoch s parcelným č. 3476 a 3477 nachádzajúcich sa v k. ú. I., zapísané na LV č. XXXX na ulici Č. Q. č. XXXX/XX v I. s tým, že zo zmluvy vyplýva účel nájmu „zriadenie zázemia“. V čase uzatvorenia zmluvy o podnájme nebytových priestorov bol vlastníkom týchto nehnuteľností zapísaných vtedy na LV č. XXXX pán Š. Č.. Z predmetného LV č. XXXX vyplýva, že na nehnuteľnosti parcelného č. 3476 a 3477 o výmere 290 m² zastavané plochy a nádvoría sa nachádza bytový dom so súpisným č. XXXX - slobodáreň 1. Aj po prečíslovaní LV č. XXXX na LV č. XXXX budova súpisného č. XXXX je postavená na pozemkoch parcelného č. 3476 a 3477 označená ako slobodáreň, pričom v zmysle legendy z listu vlastníctva vyplýva, že sa jedná o bytový dom. S poukazom na výpoveď svedkyne Y., ako aj svedkyne V. M. súd prvej inštancie uzavrel, že zmluva o podnájme nebytových priestorov nebola platne uzatvorená, lebo predmet a účel podnájmu nebytových priestorov nebol dojednaný určito a zrozumiteľne, keďže zo zmluvy žiadnym spôsobom nevyplýva, čo sa rozumie pod pojmom „zriadenie zázemia“; ďalej je úplne zrejmé, že žalobkyňa mala záujem o uzatvorenie (pod)nájmovej zmluvy za účelom ubytovania, mala v úmysle si prenajať byt tak, ako to vyplynulo z jej výpovede, ako aj z výpovedí svedkýň M. a Y.. Výpoveď konateľky žalovaného pani L. a svedka Č. považoval súd prvej inštancie za zmätočnú a tendenčnú, v snahe zachovať platnosť predmetnej zmluvy. Napokon o tom, že predmetné nehnuteľnosti slúžia za účelom bývania svedčilo aj to, že boli evidované ako bytový dom - slobodáreň zapísané na liste vlastníctva.

4. Súd prvej inštancie citujúc ustanovenie § 85 ods. 1 Stavebného zákona, s poukazom aj na ustanovenie § 719 Občianskeho zákonníka, následne konštatoval, že z príjmového pokladničného dokladu z 5. októbra 2012 vyplynulo, že žalobkyňa uhradila kauciu za byt (nie nebytový priestor), preto v zmysle ustanovenia § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 ods. 4 zákona č. 116/1990 Zb., považoval uzatvorenú zmluvu za absolútne neplatnú pre jej neurčitosť a obchádzanie zákona, preto vyslovil, že žalobkyňa by mala voči žalovanému nárok na vrátenie sumy 400 eur z titulu bezdôvodného obohatenia (§ 457 Občianskeho zákonníka). V prípade plnenia z neplatného právneho úkonu je vznik bezdôvodného obohatenia založený na tom, že právny úkon, na základe ktorého došlo k plneniu, je neplatný. Prijemca prijatím plnenia koná v rozpore s dobrými mravmi alebo s právnym poriadkom. Takéto plnenie nie je příjemca oprávnený si ponechať ani vtedy, ak plnenie spĺňalo svoj účel. Na rozdiel od prípadu, keď právny dôvod na plnenie vôbec neexistoval, o prípad plnenia z neplatného právneho úkonu ide vtedy, ak právny úkon zakladajúci právo na plnenie síce existoval, ale je neplatný, s výnimkou

právneho úkonu neplatného pre nedostatok formy.

5. Z dôvodu vznesenia námietky premlčania súd prvej inštancie sa zaoberal otázkou jej dôvodnosti. V tejto súvislosti inštancie zdôraznil, že dovolanie sa premlčania pred súdom má za následok spočívanie nároku. Nárok teda síce naďalej existuje, avšak je oslabený do takej miery, že právo vyplývajúce z tohto nároku nemôže súd veriteľovi priznať. Ustanovenie § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka upravuje začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby a súčasne určuje dĺžku tejto premlčacej doby v trvaní dvoch rokov. Pre začiatok jej plynutia je rozhodujúci deň, keď sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia na jeho úkor a subjekte, ktorý sa bezdôvodne obohatil. Subjektívna premlčacia doba začína plynúť od okamihu, kedy oprávnený zistí skutkové okolnosti, z ktorých možno vyvodit' vznik bezdôvodného obohatenia na strane zodpovedného subjektu, a orientačne aj jeho rozsah tak, aby bolo možné približne určiť výšku náhrady v peniazoch. Ustanovenie § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka určuje tiež objektívnu premlčaciu dobu, po uplynutí ktorej sa právo na vydanie bezdôvodného obohatenia vždy premlčí. Jej plynutie je upravené bez akejkoľvek závislosti na subjektívnej vedomosti oprávneného o bezdôvodnom obohatení získanom na jeho úkor. Pre začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby, práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, je rozhodujúci deň, kedy skutočne (fakticky) došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia. K splneniu predpokladov pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby potom nemôže dôjsť skôr, než bezdôvodné obohatenie vôbec vznikne. Subjektívna premlčacia doba preto môže začať plynúť najskôr so začiatkom objektívnej doby.

6. V danom prípade sa žalobkyňa o bezdôvodnom obohatení a o tom, kto sa na jej úkor bezdôvodne obohatil dozvedela 17. októbra 2012, kedy zaslala žalovanému list - odstúpenie od zmluvy, v ktorom žiadala o vrátenie zálohy vo výške 400 eur, prípadne v deň, kedy jej bola doručená odpoveď žalovaného z 5. novembra 2012 o tom, že jej žiadosti nebude vyhovené. Žalobkyňa v konaní namietala, že v trestnom konaní si uplatnila náhradu škody vo výške 400 eur, preto jej nárok nemôže byť premlčaný, keďže premlčacia doba doposiaľ spočíva. Súd prvej inštancie k spočívaniu premlčacej doby uviedol, že ak poškodený uplatnil v trestnom konaní nárok na náhradu škody spôsobenej mu trestným činom a v tomto začatí konaní riadne pokračoval, premlčacia doba sa zastaví a v priebehu tohto konania neplynie. Po skončení trestného stíhania, v ktorom nedošlo k uloženiu povinnosti nahradiť uplatnenú škodu a poškodený bol vyrozumený o skončení stíhania, plynutie premlčacej doby pokračuje (R 31/1974, R 29/1985). Ak v trestnom konaní nedošlo k uloženiu povinnosti nahradiť poškodenému uplatnenú náhradu škody, má poškodený možnosť uplatniť nárok na náhradu škody v občianskom súdnom konaní v premlčacej dobe, ktoré plynutie pokračovalo po skončení trestného konania.

7. K posúdeniu (ne)dôvodnosti vznesenej námietky premlčania súd prvej inštancie následne uviedol, že žalobkyňa 11. marca 2013 (nemožno zohľadniť do úvahy prichádzajúci dátum 15. február 2013, kedy bolo trestné oznámenie vypracované, ale až deň doručenia príslušnému orgánu) podala na Okresnej prokuratúre Humenné trestné oznámenie, v ktorom si uplatňovala okrem iného aj vrátenie sumy 400 eur. Uznesením Obvodného oddelenia Policajného zboru ČVS:ORP-316/HE-HE-2013 O PZ v Humennom z 26. apríla 2013 bolo podanie odmietnuté z dôvodu, že neboli naplnené znaky skutkovej podstaty trestného činu, čiže sa nejedná o žiaden trestný čin. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť 12. júla 2013, po tom, ako Okresná prokuratúra Humenné uznesením sp. zn. 1Pn140/13-7 z 12. júla 2013 zamietla písomnú sťažnosť žalobkyne. Najneskôr dňom právoplatnosti tohto uznesenia, t. j. dňom 12. júla 2013 sa žalobkyňa dozvedela, že konanie žalovaného nie je možné hodnotiť ako trestný čin, preto aj uplatnenie náhrady škody v rámci trestného konania nemalo žiadne právne účinky. V trestnom konaní bolo právoplatne rozhodnuté o tom, že k spáchaniu trestného činu nedošlo (týmto rozhodnutím bol súd viazaný) a žalobkyňa bola riadne poučená, že svoje nároky môže uplatňovať v rámci civilného konania. Pokiaľ sa teda žalobkyňa o bezdôvodnom obohatení dozvedela 5. novembra 2012 a aj po pripustení názoru, že od 11. marca 2013 (uplatnenie náhrady škody v trestnom konaní) do 12. júla 2013 (právoplatnosť uznesenia o odmietnutí veci) došlo k spočívaniu premlčacej doby (4 mesiace), súd prvej inštancie ustálil, že došlo k uplynutiu subjektívnej 2 - ročnej premlčacej doby, lebo žaloba bola podaná na súde až 6. októbra 2015. Výslovil, že nebolo možné sa stotožniť s názorom žalobkyne, že premlčacia doba spočívala doposiaľ, lebo žalobkyňa sa domnievala, že trestné konanie pokračuje. Právoplatnosťou uznesenia o odmietnutí veci bolo trestné konanie ukončené. Zároveň súd prvej inštancie nesúhlasil s názorom žalobkyňou, že premlčacia doba spočívala v dôsledku toho, že sa následne domáhala preskúmania rozhodnutia okresnej a krajskej prokuratúry, lebo už bolo právoplatne rozhodnuté o tom, že

k spáchaniu trestného činu zo strany žalovaného nedošlo, trestné stíhanie voči žalovanému ani nezačalo. Žalobkyni nič nebránilo podať žalobu na súd skôr tak, ako bola poučená v rámci trestného konania povereným príslušníkom policajného zboru. Opakované podnety žalobkyne na preskúmanie rozhodnutí prokuratúry, netvorili prekážku začatého konania pre podanie žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia v rámci občianskoprávneho konania. Krajská prokuratúra a Generálna prokuratúra Slovenskej republiky klasifikovali podnety žalobkyne ako nedôvodné, preto ich odložili.

8. Následne sa súd prvej inštancie zaoberal aj tým, či vznesenie námietky premlčania žalovaným v danom prípade odporuje dobrým mravom v zmysle ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. S poukazom na funkciu (účelu) inštitútu premlčania, ako aj jeho zmysel, posúdením všetkých okolností danej veci, súd prvej inštancie dospel k záveru, že vznesenú námietku premlčania možno považovať za vznesenú v súlade s dobrými mravmi. Žalobkyni nič nebránilo (a už vôbec nie konanie a správanie sa žalovaného), aby si svoj nárok uplatnila včas. Navyše za situácie, keď orgánom činným v trestnom konaní bola upozornená na možnosť uplatnenia svojich práv v rámci občianskoprávneho konania na príslušnom súde. Napokon súd prvej inštancie dodal, že žalovaný vzniesol námietku premlčania v prvom vyjadrení vo veci, teda hneď ako to bolo možné, preto žalobu z dôvodu dôvodne vznesenej námietky premlčania zamietol.

9. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s ustanovením § 255 CSP, v spojení s § 256 ods. 1 CSP tak, že žalovanému ako úspešnej procesnej strane nárok na náhradu trov nepriznal, po zohľadnení dôvodov hodných osobitného zreteľa na strane žalobkyne v súlade s ustanovením § 257 CSP. Zdôraznil, že dôvodom podania žaloby bolo správanie sa žalovaného, ktorý so žalobkyňou uzatvoril neplatnú zmluvu o podnájme nebytových priestorov, kedy žalobkyňa by mala nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Zároveň zohľadnil všetky skutkové okolnosti prípadu a teda, že žalobkyňa vystupovala pri jednaní so žalovaným ako spotrebiteľka, snažiac sa zariadiť si svoju bytovú otázku (jedna z najdôležitejších ľudských potrieb) a žalovaný vystupoval ako podnikateľ snažiaci sa o zisk, pričom pri uzatváraní zmluvy nepostupoval transparentne, keď došlo k zavádzaniu žalobkyne ohľadne predmetu a účelu nájmu. Zároveň považoval za potrebné zdôrazniť, že žalobkyňa v čase rozhodovania súdu prvej inštancie bola na materskej dovolenke, mala vyživovaciu povinnosť voči štyrom maloletým deťom a mala pridelený sociálny byt. Oproti tomu žalovaný je právnickou osobou, podnikateľským subjektom minimálne od roku 2011, pričom znášanie trov konania podľa názoru súdu prvej inštancie, nezasiahne výrazne do jeho majetkových pomerov tak, ako by to bolo v prípade žalobkyne.

10. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 22. októbra 2020 sp. zn. 21Co/18/2019, zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 400 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 22. marca 2016 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému.

11. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov, v kontexte s namietanými nesprávnymi skutkovými zisteniami a nesprávnym právnym posúdením, po zopakovaní dokazovania a jeho doplnení dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne je potrebné vyhovieť. Rozhodný odvolací argument týkajúci posúdenia námietky premlčania nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia a z toho vyplývajúce následné posúdenie oprávnenosti nároku, odvolací súd považoval za dôvodný. Doplnením dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie, a to oboznámením sa s obsahom vyšetrovacieho spisu ČVS: ORP-663-HE-HE-2014 vyplynulo, že uznesením Obvodného oddelenia Policajného zboru v Humennom z 25. augusta 2014 (v spise na č. 1. 5) bolo začaté trestné stíhanie pre prečin skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie podľa § 259 ods. 1 písm. c/ Trestného zákona. Upovedomenie o začatí trestného stíhania bolo žalobkyni zaslané 25. augusta 2014. Následne uznesením Obvodného oddelenia Policajného zboru Humenné ČVS: ORP-663-HE-HE-2014 z 25. októbra 2014 došlo k zastaveniu trestného stíhania, ktoré bolo začaté, lebo bolo nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktoré sa trestné stíhanie viedlo. Uvedené uznesenie nadobudlo právoplatnosť 17. decembra 2014. K posúdeniu skutkových okolností týkajúcich sa okamihu začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby, pri uplatnenom nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, odvolací súd konštatoval, že spočívanie premlčacej doby súdom prvej inštancie nebolo správne. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 26Cdo 1161/2003 z 9. júna 2014, z ktorého vyplýva právny názor, že ak ide o bezdôvodné obohatenie získané plnením z absolútne neplatnej zmluvy, je teda (okrem vedomostí o osobe povinného) rozhodné, kedy sa oprávnený dozvedel o skutkových

okolnostiach zakladajúcich dôvod neplatnosti zmluvy. V danom prípade sa podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie nezaoberal spočítaním premlčacej doby v konaní, ktoré sa viedlo pred vyšetrovateľom Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Humennom, ČVS: ORP-663-HE-HE-214, pričom žalobkyňa v priebehu konania na predmetné konanie poukazovala listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v spise na č. l. 40. Z doplneného dokazovania pred odvolacím súdom teda vyplynulo, že bolo začaté trestné stíhanie 25. augusta 2014 a ukončené 25. októbra 2014, s právoplatnosťou od 17. decembra 2014. Pokiaľ súd prvej inštancie považoval 12. júl 2013 za skončenie spočítania premlčacej doby, s uvedeným názorom sa odvolací súd nestotožnil. Podaným trestným oznámením 11. marca 2013 a uplatnením náhrady škody žalobkyňou, podľa názoru odvolacieho súdu došlo k uplatneniu práva, ktorého cieľom bolo zachovanie premlčacej doby. Žalobkyňa ako poškodená uplatnila svoje právo na náhradu škody spôsobenej protiprávnym konaním žalovaného, podaním trestného oznámenia, čiže vyjadrila vôľu požadovať od žalovaného vrátenie sumy. Uviedla konkrétnu výšku, ako aj konkrétne vyjadrenie, teda včas v priebehu premlčacej doby, ktorá jej plynula. Premlčacia doba spočívala v období od 11. marca 2013 do 17. decembra 2014, po dobu 23 mesiacov. Žaloba podaná 6. októbra 2015 bola preto podľa názoru odvolacieho súdu podaná včas, lebo premlčacia doba začala plynúť 6. decembra 2012, avšak spočívala pod dobu 23 mesiacov. Z tohto dôvodu odvolací súd zmenil prijatý právny záver súdu prvej inštancie o premlčaní uplatneného nároku žalobkyne, o stanovení doby, počas ktorej premlčacia doba spočívala, a z týchto dôvodov považoval nárok žalobkyne za uplatnený včas.

12. Následne konštatoval, že súd prvej inštancie správne vyčerpávajúcim spôsobom zhodnotil otázku neplatnosti právneho úkonu v celom rozsahu, s ktorými závermi sa odvolací súd stotožnil. V konaní pred odvolacím súdom na nariadenom pojednávaní, žalovaný nepožadoval poskytnutie lehoty ku skutkovým a právnym záverom súdu prvej inštancie ohľadne neplatnosti právneho úkonu. Vzhľadom k tomu, že tieto závery považoval odvolací súd za správne a dôvodné, napadnuté rozhodnutie zmenil v súlade s ustanovením § 388 CSP a nároku žalobkyne vyhovel. Uložil žalovanému spolu s povinnosťou vydať bezdôvodné obohatenie vo výške 400 eur aj úrok z omeškania s poukazom na ustanovenie § 563 a § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to vo výške 5 % od 22. marca 2016 do zaplatenia z dôvodu, že základná úroková sadzba ECB bola zvýšená v rozhodnom období od 16. marca 2016 do 31. decembra 2016 o 5 bodov. V prevyšujúcej časti vo vzťahu k výške uplatnených úrokov z omeškania a okamihu ich uplatnenia žalobu zamietol.

13. O nároku na náhradu trov konania odvolací súd rozhodol v súlade s ustanoveniami § 255 v spojení s § 256 ods. 1 CSP tak, že žalobkyňi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

14. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu (v celom rozsahu) podal dovolanie žalovaný (ďalej len „dovolateľ“), ktorého prípustnosť vyvodzoval explicitne z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ a písm. c/ CSP. Namietal, že rozhodným odvolacím argumentom bolo posúdenie námietky premlčania vo vzťahu k nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia a z toho vyplývajúce posúdenie jeho oprávnenosti. Odvolací súd nepovažoval záver súdu prvej inštancie o tom, že za deň skončenia spočítania premlčacej doby považoval 12. júl 2013 za správny. S poukazom na vedené konanie pod ČVS: ORP-663/HE-HE-214 tvrdil, že premlčacia doba spočívala od 11. marca 2013 do 17. decembra 2014 po dobu 23 mesiacov, preto dospel k záveru, že žaloba bola podaná včas. Dovolateľ nesúhlasil s týmto názorom odvolacieho súdu, považoval ho za nesprávny. Citujúc ustanovenie § 10 ods. 15 Trestného poriadku bol toho názoru, že súd prvej inštancie správne posúdil za spočítanie plynutia premlčacej doby len úsek od začatia trestného stíhania vo veci vedenej na Obvodnom oddelení Policajného zboru v Humennom pod ČVS: ORP-316/HE-HE-2013 do právoplatnosti rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní o odmietnutí veci. Skutočnosť, že žalobkyňa sa následne snažila rôznymi podnetmi na Krajskú prokuratúru v Prešove a tiež na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky dosiahnuť zrušenie právoplatného rozhodnutia Okresnej prokuratúry v Humennom, ktorá zamietla písomnú sťažnosť žalobkyne, nemôže mať žiaden vplyv na plynutie premlčacej doby. V trestnom konaní bolo právoplatne rozhodnuté, že nedošlo k trestnému činu a týmto rozhodnutím bol súd viazaný. Právoplatnosťou uznesenia bolo trestné konanie skončené a žalobkyňa mala možnosť obrátiť sa so svojim nárokom na občianskoprávne konanie. Ak tak žalobkyňa aj napriek tomu neurobila a o rok neskôr podala ďalšie nezmyselné trestné oznámenie, ktoré však nemohlo a ani nemalo za následok spočítanie premlčacej doby, nakoľko v jednom trestnom stíhaní za trestný čin podvodu už bolo právoplatne rozhodnuté. Žalobkyňa vedela, že

konanie žalovaného nie je možné hodnotiť ako trestný čin, ani keď podá oznámenie pre podozrenie zo spáchania iného trestného činu, kde bolo trestné stíhanie zastavené z dôvodu, že bolo nepochybné, že sa skutok nestal, pre ktoré sa trestné stíhanie viedlo. Argumentoval tým, že nebolo možné za každé nezmyselné a neopodstatnené trestné oznámenie, sťažnosť, či podnety žalobkyne považovať za dôvod pre spočívajúce premlčacej doby. Po skončení trestného konania nedošlo k uloženiu povinnosti nahradiť uplatnenú škodu a poškodená bola vyrozumená o jeho skončení. Dovolateľ následne podotkol, že žalobkyňa vedela o tom, že je nevyhnutné obrátiť sa s jej nárokom na občianskoprávne konanie, nakoľko po skončení trestného stíhania pre trestný čin podvodu, nedošlo k uloženiu povinnosti nahradiť uplatnenú škodu, ale i napriek poučeniu orgánov činných v trestnom konaní tak neurobila. Poukázal na zmysel inštitútu premlčania, ktorým je motivácia osôb, aby sa včas domáhali svojich práv, ako aj na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 158/99 z 11. mája 2000, z ktorého vyplýva právny názor, že Občiansky zákonník zdôrazňuje vlastné pričinenie subjektov, pokiaľ ide o ochranu ich práv a požaduje, aby predovšetkým oni samé sledovali svoje subjektívne práva a robili také kroky, aby nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu. Podľa názoru dovolateľa neustále trestné oznámenia, sťažnosti a podnety na preskúmanie, nemôžu donekonečna oddiaľovať požiadavku splnenia od povinného subjektu a zapríčiniť tak spočívajúce premlčacej doby. S ohľadom na uvedené okolnosti považoval preto vznesenú námietku premlčania za súladnú s dobrými mravmi. Žalobkyňa nič nebránilo, aby si svoj nárok uplatnila riadne a včas. Dovolateľ zároveň v dovolaní namietal nesprávnosť a nezákonnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj za nedostatočnosť jeho odôvodnenia a nepreskúmateľnosť. Bol toho názoru, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Navrhol zrušiť napadnuté rozhodnutie a vec vrátiť súdu prvej inštancie na nové konanie.

15. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k dovolaniu, nesúhlasila s obsahom dovolacej argumentácie žalovaného. Poukázala na skutkový stav týkajúci sa podania trestného oznámenia z podozrenia trestného činu podvodu. Zároveň zdôraznila, že z judikatúry súdov vyplýva, že pri riešení otázky premlčania nároku, ktorému predchádzalo adhézne konanie, je spojené spočívajúce premlčania v súvislosti s uplatneným nárokom v trestnom konaní. Citovala ustanovenia § 31 ods. 1, § 34 ods. 1 a 2, § 54 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre a následne dodala, že až vyžiadanim si trestného spisu zistila, že sa v ňom nachádzal odovzdávací - preberací protokol, kedy ona byt odovzdávala z užívania a tento byt aj poškodila. Takýto protokol nemohol existovať, lebo v danom byte nikdy nebývala, čo vyplývalo z trestného spisu, z výpovede zamestnankyne žalovaného pani M., ktorá túto skutočnosť potvrdila. Ak by byt mala užívať, tak recipročne by mal existovať aj preberací protokol, kedy byt prevzala a v akom stave, ale tento neexistoval. K posúdeniu spočívajúceho plynutia premlčacej doby poukázala na Rc 31/74, ako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25Cdo 3300/2010, z ktorých citovala relevantnú časť. Trvala na tom, že žalobu podala ešte počas riadne uplatnených zákonných opravných prostriedkov v trestnom konaní, v tom čase platného zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre.

16. Žalovaný sa v replike k vyjadreniu žalobkyne písomne nevyjadril.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie ako neprípustné je potrebné odmietnuť.

18. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

19. Podľa § 421 ods.1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

20. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto

právneho posúdenia.

21. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

22. Viazanosť dovolacími dôvodmi znamená, že dovolací súd ich môže skúmať len v rozsahu, v akom boli vymedzené. Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

23. Podľa § 422 ods. 1 písm. b/ CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada.

24. Podľa § 422 ods. 2 CSP na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

25. Citované ustanovenie obmedzuje prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie vecí tzv. majetkovým cenzom (ratione valoris). Limituje prípustnosť dovolania určením výšky sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu, pričom túto výšku viaže na desaťnásobok minimálnej mzdy vo všetkých sporoch, ktorých predmetom je peňažné plnenie. Výnimku predstavujú spory s ochranou slabšej strany, keď vychádzajúc z koncepcie zvýšenej ochrany týchto definovaných subjektov, je majetkový cenzus znížený na dvojnásobok minimálnej mzdy, aby v týchto sporoch bola ponechaná možnosť dovolacieho prieskumu i pri nižších sumách plnenia. To znamená, že pokiaľ je dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o peňažnom plnení, je dovolací prieskum pre nesprávne právne posúdenie vecí možný, len ak peňažné plnenie prevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, resp. v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy.

26. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších zmien a doplnení v znení účinnom do 30. apríla 2018 (ďalej len „zákon č. 663/2007 Z. z.“) sumu minimálnej mzdy pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou ustanovenú podľa § 7 a sumu minimálnej mzdy za každú hodinu odpracovanú zamestnancom ustanoví na príslušný kalendárny rok vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) nariadením vlády.

27. Podľa § 1 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 297/2014 Z. z. z 15. októbra 2014, ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2015 s účinnosťou od 1. januára 2015 (ďalej len „nariadenia č. 297/2014 Z. z.“), suma minimálnej mzdy na rok 2015 sa ustanovuje na 380 eur za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou a 2,184 eur za každú hodinu odpracovanú zamestnancom.

28. V preskúmvanej veci dovolaním napadnutého rozsudku vo veci samej dovolateľ namietal výrok o priznaní peňažného plnenia vo výške 400 eur z titulu istiny s príslušenstvom. Vzhľadom na spor s ochranou slabšej strany a výšku priznaného peňažného plnenia - istiny; prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 v spojení s ustanovením § 422 ods. 1 písm. b/ CSP nie je daná, lebo napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada (§ 422 ods. 1 písm. b/, ods. 2 CSP). Ku dňu podania žaloby na súde prvej inštancie (6. októbra 2015) dvojnásobok minimálnej mzdy predstavoval sumu 760 eur (380 x 2) t. j. výška priznanej istiny 400 eur neprevyšuje zákonom stanovený majetkový cenzus vyplývajúci z ustanovenia § 422 CSP.

29. Podľa § 424 CSP dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

30. Prípustnosť dovolania má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku - či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné (§ 419 až § 423 CSP), či bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 427 CSP) a či spĺňa zákonom vyžadované náležitosti vrátane osobitnej podmienky povinného právneho zastúpenia advokátom v dovolacom konaní (§ 428 a § 429 CSP). Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa naopak viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie -

či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie (§ 424 až § 426 CSP). Skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska objektívneho nasleduje až po skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania. Pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie nie je subjektívne prípustné, nepristúpi už k skúmaniu prípustnosti dovolania z objektívneho hľadiska (vrátane naplnenia dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 420 a § 421 CSP) a dovolanie ako podané neoprávnenou osobou bez ďalšieho odmietne.

31. Subjektívna prípustnosť dovolania reflektuje stav procesnej ujmy v osobe určitého účastníka konania (strany sporu), ktorý sa prejavuje v porovnaní najpriaznivejšieho výsledku, ktorý odvolací súd pre účastníka mohol založiť svojim rozhodnutím a výsledku, ktorý svojim rozhodnutím skutočne založil (napr. sp. zn. 3Cdo/46/2001). Ujma môže mať podobu formálnu, ktorá sa navonok prejavuje v odlišnosti napadnutého výroku rozhodnutia od posledného návrhu účastníka vo veci samej v jeho neprospech, a podobu materiálnu, ktorá je daná vtedy, ak rozhodnutie svojím obsahom znevýhodňuje osobu podávajúcu opravný prostriedok alebo zhoršuje jej právne postavenie (zúžením jej práv, rozšírením jej povinností), a preto u nej existuje právny záujem požadovať na súde vyššej inštancie odlišné rozhodnutie vo svoj prospech. Dovolací súd osobitne zdôrazňuje, že posúdenie otázky, či dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu vyznel v prospech alebo neprospech účastníka, a teda či účastník je oprávnenou osobou na podanie dovolania, prislúcha výlučne dovolaciemu súdu (R 50/1999). Pri tomto posudzovaní nemožno brať do úvahy subjektívne presvedčenie účastníka o ujme, ale len objektívnu skutočnosť, že rozhodnutím odvolacieho súdu bola účastníkovi spôsobená určitá, aj nepatrná ujma, ktorú možno odstrániť zrušením alebo zmenou napadnutého rozhodnutia (sp. zn. 5Cdo/215/2010, sp. zn. 4Cdo/172/2017).

32. Z uvedeného vyplýva, že pri skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania je potrebné zohľadniť, či napadnuté rozhodnutie má negatívny dopad na dovolateľa a či mu bola spôsobená ujma dopadajúca na jeho pomery, či prípadným zrušením rozhodnutia sa dosiahne náprava dôsledkov, ktoré vyvolalo (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/46/01 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe 2003 pod č. 49).

33. Ak je úlohou civilného súdneho konania ochrana práv a právom chránených záujmov účastníkov - jednotlivcov (čl. 2 ods. 1 Základných princípov CSP), nemôže opravný prostriedok podať osoba, ktorej práva nie sú porušené. To znamená, že právo (účinne) podať dovolanie nie je dané tomu subjektu, v neprospech ktorého rozhodnutie odvolacieho súdu nevyznelo a ktorý týmto rozhodnutím nebol negatívne dotknutý na svojich právach, pretože nie je splnená podmienka subjektívnej prípustnosti takéhoto dovolania. V danom prípade dovolanie podané aj proti výroku, ktorým odvolací súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, je rozhodnutím v prospech dovolateľa, preto dovolanie podané žalovaným v tejto časti dovolací súd odmietol, lebo bolo podané neoprávnenou osobou v zmysle ustanovenia § 447 písm. b/ CSP.

34. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd odmietol dovolanie žalovaného v časti týkajúcej sa vyhovujúceho výroku v súlade s ustanovením § 447 písm. c/ CSP, lebo smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 421 ods. 1 v spojení s § 422 ods. 1 písm. b/ CSP). Vzhľadom na rozhodnutie z procesných dôvodov dovolací súd vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia neposudzoval.

35. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods.1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalobkyne v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP), ktorej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovaného. O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.